

Sefa Koyuncu

Yaşadıkça

sefa.koyuncu@tg.com.tr

Soyut san'at bizimdir

Soyut san'at; hüsn-i hat, ebru, tezhib, minyatür ve nonfigüratif resim demektir. Batılı san'atkârı özgürlüğüne kavuşturan soyut san'at, bizim, ya'nî Müslümanlarımızdır!..

İmâm-ı Rabbanî hazretleri buyuruyor ki:

Efendim! Tekmil-i sinâ'at, telâhuk-ı efkâr ilemdir. Ya'nî san'atların ilerlemesi, fikirlerin, düşüncelerin birbirlerine eklenmesi ile olur. **Sibeveyh** tarafından kurulmuş olan **Nahv bilgisi**, sonra gelenlerin düşünceleri ile binlerce kat çoğalmıştır. Çoğalmadan, olduğu gibi kalması, noksanlık olur. (Mektûbat Ter-cemesi, s. 20)

Ya'nî, san'atların ilerlemesi için akıl, fikir ve mantık yürütmek gereklidir. Bu sebeple her san'atın bir felsefesi, diyalektiği vardır.

Nitekim, **Seyyid Ahmed Arvasî'nin**, "**Bizim diyalektiğimiz**" başlıklı yazısında, **İmâm-ı Gazalî** hazretlerinden naklettiği sözler de dinle değil, fen ve san'atla ilgilidir (Diyalektiğimiz ve Estetiğimiz, s.11). Akıl yürütme (diyalekt) dinde değil, fen ve san'atta olur.

Bu çerçevede; soyut resmin felsefesi, şöyle özetlenebilir: Mâdemki resim san'atı, önünde sonunda kaçınılmaz olarak bir soyutlamadır; öyleyse ressam niçin dış dünyanın öğelerine, tabiata, insan figürüne, nesnelere başvursun?

Esas konusu her zaman kendisi olan resmin, bütün bunları ortadan kaldırarak, onlara sırtını dönerek, özgürlüğünü ilan etmesi daha tutarlı değil midir?

Kandinskiler, **Maleviçlerle** başlayan, **Mondrianlarla** süren ve **2. Dünya Savaşı'nın** hemen sonrasında, özellikle "**Paris Okulu**" ressamlarının büyük bir çoğunluğu tarafından paylaşılan bu görüşler, **izlenimciliğe**, **kü-**

bizme benzer köklü bir değişim anlamına geliyordu. Öylesine ki, o yıllarda yaşayan eski kuşağın "**figüratif**" ressamlarına (**Picasso**, **Matisse**, **Braque**, **Derain**, **Bonnard**, **Leger** ve diğerleri), alışılmış birer eski usta gözüyle bakılıyordu. Dahası bazı çevrelerde, soyut resim devrimci; figüratif resim ise (türü ne olursa olsun) tutucu bir akımın ürünleri olarak değerlendiriliyordu.

Resimden, doğayı, dolayısıyla işi, insan figürünü, dolayısıyla ifadeyi, nesnelere, (biçimsel ve ontolojik) attığınızda, resmin iki boyutu yüzeyini, oluşturacağınız yeni şeylerle doldurmak gerekecektir. Kumla, paçavralarla, yırtık duvar afişleriyle kaplı, paslı metallere, camlardan, ahşaplardan oluşan yüzeylerin yanı sıra, meselâ, **Michaux'da**, **Mathieu'de**, **Soulages**, **Hartung** ve **Degottex'de** **Uzakdoğu resminden**, hat san'atından hatta felsefesinden esinlenen resimler ortaya çıktı. Bunlar tuvalden yalnız konuyu atmakla yetinmediler, resim san'atına yepyeni anlatım imkânları getirdiler. Daha açık bir deyişle, (**Batı dünyasına**) eski iplikle yeni bir kumaş dokunamayacağını gösterdiler.

(İslâm san'atından etkilenerek ortaya çıkan) **Batı** soyut resminin **Paris'teki** altın yılları 1945-1960 arasında yaşandı. Yeryüzünün dört bir yanından gelen ressamlar bu serüvenin içinde yer aldılar.

O dönem **Paris'te** yaşayan **Türk ressamlar**, **Fikret Müalla**, **Abidin Dino**, **Avni Arbaş**, (**hat san'atı eğitimi alan**) **Selim Turan**, **Fahrelnissa Zeid**, **Nejat Devrim**, **Hakkı Anlı**, **Mübin Orhon** da onların arasındaydılar. (Ferit Edgü, XX. Yüzyılın 20 Modern Türk Sanatçısı II, s. 219-221)

Bir bakıma soyut san'at; hüsn-i hat, ebru, tezhib, minyatür ve nonfigüratif resim demektir. 50-60 yıl öncesine kadar insan resim ve heykeli yapmak "**ilericilik**" sayılırken, günümüz dünya san'at akademilerinde figüratif san'atta ısrar edenlere "**gerici**" gözüyle bakılmaktadır. (Dr. Vedat Erkul, Sanat ve İnsan, s. 134)

Netice olarak; asırlardır figür girdâbında dönüp duran **Batılı san'atkârı** özgürlüğüne kavuşturan soyut san'at, bizim, ya'nî **Müslümanlarımızdır!**

Telefonunuza, QR
Skanner adı reader
programını indirin
rek QR kodunu